

AGATA PISZKO

Dotacje w jednostkach oświatowych – zasady otrzymywania wykorzystywania i rozliczania

Spis treści

Dotacje w jednostkach oświatowych – zasady otrzymywania, wykorzystywania i rozliczania

1	Procedury udzielania i wykorzystania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego	4
1.1.	Zagadnienia ogólne	4
1.2.	Dotacja jako pomoc finansowa	6
1.3.	Rodzaje dotacji	10
1.4.	Konsekwencje nieprawidłowego korzystania z dotacji	11
1.4.1.	Niewykorzystanie dotacji	12
1.4.2.	Nieprawidłowości związane z korzystaniem z dotacji i ich konsekwencje	13
2.	Dotacje udzielane szkołom i placówkom prowadzonym przez podmioty prywatne	16
2.1.	Zakładanie i prowadzenie szkół i placówek publicznych przez podmioty prywatne	17
2.2.	Zakładanie i prowadzenie szkół i placówek niepublicznych przez podmioty prywatne	18
2.3.	Rodzaj dotacji udzielanych podmiotom prywatnym prowadzącym szkoły i placówki oświatowe – uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego	20
3.	Charakterystyka dotacji udzielanych szkołom i placówkom publicznym i niepublicznym prowadzonym przez podmioty prywatne	23
3.1.	Szkoły i placówki publiczne – warunki udzielania dotacji	27
3.2.	Szkoły i placówki niepubliczne – warunki udzielania dotacji	36

3.3. Wysokość dotacji	47
3.4. Wykorzystanie dotacji	49
3.5. Refundacja dotacji	52
3.5.1. Przedszkola publiczne	53
3.5.2. Przedszkola niepubliczne	55
3.6. Dotacje dla niepublicznych szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kwalifikacyjne kursy zawodowe	58
3.7. Kontrola sposobu wykorzystania dotacji	59
4. Zmiany w zakresie dotowania przedszkoli niepublicznych w kontekście nowelizacji ustawy o systemie oświaty	64
5. Dochodzenie roszczeń	69
6. Uchwała w sprawie udzielania dotacji dla szkół i placówek niepublicznych – wzór	70

Dotacje w jednostkach oświatowych – zasady otrzymywania, wykorzystywania i rozliczania

WSTĘP

Polski ustawodawca dopuszcza zakładanie i prowadzenie szkół i placówek przez podmioty prywatne pod warunkami określonymi w ustawie z 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Jednym z aspektów związanych *stricte* z prowadzeniem szkół i placówek przez podmioty prywatne jest ich dotowanie. Obowiązek dotowania spoczywa na jednostce samorządu terytorialnego, która jest właściwa do:

- udzielenia zezwolenia – w przypadku szkół i placówek publicznych,
- wpisu do ewidencji – w przypadku szkół i placówek niepublicznych.

Celem niniejszej publikacji jest ukazanie Czytelnikom praktycznych aspektów związanych z udzielaniem, korzystaniem i kontrolą dotacji udzielanych szkołom i placówkom prowadzonym przez podmioty prywatne. W opracowaniu zwrócono szczególną uwagę na najczęściej pojawiające się problemy i wątpliwości. Uwzględniono orzeczenia sądów oraz stanowiska i opinie organów nadzoru. Z tych też względów ebook adresowany jest przede wszystkim do przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego bezpośrednio zajmujących się udzielaniem i rozliczaniem dotacji – w tym skarbników, pracowników wydziału edukacji, pracowników kontroli, ale również do osób (fizycznych i prawnych) prowadzących szkoły i placówki oświatowe.

1. Procedury udzielania i wykorzystania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Dotacje są jednym ze składników wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Stanowią one ten rodzaj wydatków, którym ustawodawca przypisuje szczególny charakter. Transfer środków dotacyjnych przekazywanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego do podmiotu korzystającego z dotacji odbywa się na szczególnych zasadach, które określone zostały w ustawie z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: uofp).

1.1. Zagadnienia ogólne

Zgodnie z definicją ustawową (art. 126 uofp), dotacje są to podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki:

- budżetu państwa,
  - budżetu jednostek samorządu terytorialnego,
  - państwowych funduszy celowych
- przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych, na podstawie ustawy o finansach publicznych, odrębnych ustaw (w tym np. ustawy o systemie oświaty) lub umów międzynarodowych.

W kontekście powołanej definicji, warto zwrócić uwagę na dwie bardzo istotne kwestie:

- **dotacje podlegają szczególnym zasadom rozliczania** – ich wykorzystanie musi wpisywać się w przepisy ustawy, względnie zapisy uchwał organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego (dotacja nie może być wykorzystana w sposób dowolny, wedle uznania beneficjenta),
- **są udzielane na realizowanie zadań publicznych** – a więc takich, których realizacja wynika z przepisów obowiązującego prawa (zadania publiczne jednostek samorządu terytorialnego wynikają z obowiązujących ustaw).

Jedną z przesłanek przekazania dotacji jest realizacja zadania publicznego. Na podstawie regulacji ustawowych można dokonać podziału zadań publicznych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z przyjętą terminologią, zadania publiczne jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na zadania:

- własne,
- zlecone.

Zgodnie z konstytucyjną zasadą wyrażoną w art. 166 ust. 1 ustawy z 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Konstytucja RP) – *zadaniami własnymi są zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej, wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego*. Zadania własne poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego zostały doprecyzowane w przepisach ustrojowych:

- art. 7 ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- art. 4 ust. 1 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- art. 14 ust. 1 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

Oczywiście, wspomniane przepisy stanowią jedynie punkt wyjścia do określenia, co konkretnie należy do katalogu zadań własnych poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, gdyż obowiązek ich realizacji zawarty jest również w ustawach szczególnych.

Zadania własne jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na:

- obligatoryjne (jednostka ma obowiązek ich realizacji),
- fakultatywne (ich realizacja zależy od decyzji jednostki, przy czym czynnikiem determinującym jest najczęściej czynnik finansowy).

ZAPAMIĘTAJ!

Zadania zlecone – zadania wynikające z uzasadnionych potrzeb państwa, zlecone jednostkom samorządu terytorialnego, przy czym tryb przekazywania i sposób wykonywania zadań zleconych określają przepisy rangi ustawowej.

Przekazanie zadań zleconych organom jednostek samorządu terytorialnego może odbywać się w drodze:

- **ustawy** – wówczas zadania te mają charakter obowiązkowy,
- **porozumienia** – świadczy to o dobrowolnym charakterze zadania.

Realizowanie przez jednostki samorządu terytorialnego zadań zleconych, czy to zgodnie z przepisami ustawy (zadania zlecone obowiązkowe), czy też według porozumień (zadania zlecone dobrowolne) następuje – jak

już zaznaczono wcześniej – na podstawie środków finansowych przekazywanych na ten cel. Świadczą o tym odpowiednio zapisy art. 46 i 49 ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z którymi jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań. Natomiast jednostka samorządu terytorialnego realizująca zadania z zakresu działania innych jednostek samorządu terytorialnego, na mocy porozumień zawartych z tymi jednostkami, otrzymuje od tych jednostek dotacje celowe w kwocie wynikającej z zawartego porozumienia, jeśli odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

W przypadku zadań zleconych obligatoryjnych finansowanie odbywa się poprzez przekazanie właściwej jednostce samorządu terytorialnego kwoty dotacji celowej, zgodnie z zasadami przyjętymi w budżecie państwa do określania wydatków podobnego rodzaju. Dotacje celowe są przekazywane przez wojewodów, jeśli odrębne przepisy nie stanowią inaczej, na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Środki finansowe powinny być przekazywane w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonanie zleconych zadań. W przypadku niedotrzymania powyższego warunku jednostce samorządu terytorialnego przysługuje prawo dochodzenia należnego świadczenia wraz z odsetkami w wysokości ustalonej jak dla zaległości podatkowych, w postępowaniu sądowym.

Z ORZECZNICTWA

Artykuł 49 ust. 6 ustawy z 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego stwarza samodzielną podstawę dla wystąpienia z pozwem o zapłatę na rzecz jednostki, której zlecono wykonanie zadań z zakresu administracji rządowej, gdy przekazana dotacja celowa nie zapewnia pełnego i terminowego wykonania zleconych zadań.

Wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2012 r., sygn. akt II CSK 195/11

1.2. Dotacja jako pomoc finansowa

Dotacja udzielona z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dla innej jednostki samorządu terytorialnego stanowi wyraz pomocy finansowej.